

2023

Zeister Vrije School

Ondersteuningsplan Zeister Vrije School

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Visie op onderwijs	4
1.1 Antroposofie en onze visie op onderwijs	4
1.2 Kernwaarden voor ons onderwijs	4
1.3 Handelingsgericht werken (HGW)	7
Hoofdstuk 2 Ondersteuning	9
2.1 Kijk op ondersteuning	9
2.2 De ondersteuningsstructuur	9
2.3 Het Samenwerkingsverband ZOUT	11
Hoofdstuk 3 Samenwerking met de zorg	12
Hoofdstuk 4 Protocollen	13

Inleiding

Voor u ligt het Ondersteuningsplan van de Zeister Vrije School.

In dit plan beschrijven wij als eerste onze visie op onderwijs en onze visie op de ondersteuning binnen onze school.

Naast dit Ondersteuningsplan heeft de school ook een Profiel extra ondersteuning (voorheen Schoolondersteuningsprofiel (SOP) waarin omschreven staat welke extra ondersteuning de school kan bieden.

Het ondersteuningsplan brengt samen met het schoolplan en onze kwaliteitskaarten de visie en werkwijze van de Zeister Vrije School in beeld.

Concrete afspraken die uit het ondersteuningsplan voortkomen zijn te vinden in de betreffende kwaliteitskaarten.

Hoofdstuk 1   Visie op onderwijs

1.1   Antroposofie en onze visie op onderwijs

De Zeister Vrije School is een school die zich laat inspireren door de antroposofie. Wij geven op kunstzinnige wijze vorm aan ons onderwijs, inspeland op de vragen die deze tijd ons stelt. Zo leggen wij de basis waarmee kinderen zich kunnen ontwikkelen tot evenwichtige en autonome mensen. Mensen die zeggen:

Ik ontwikkel mijzelf in verbinding met de wereld

Ik ken mijn waarden

Ik denk aan anderen

Ik weet wat ik kan

Ik mag zijn wie ik ben

Op deze manier kunnen kinderen opgroeien tot mensen die zelf betekenis en richting geven aan hun leven en die hun plek kunnen vinden in de maatschappij. Mensen die vanuit hun eigen kwaliteiten een bijdrage willen leveren aan de wereld. Mensen die met elkaar de wereld van morgen vorm gaan geven. Het onderwijs is erop gericht kinderen hun eigen levensbestemming vorm te geven en tevens een positieve bijdrage te kunnen leveren aan culturele en maatschappelijke ontwikkelingen in de samenleving.

Wij gaan ervan uit dat een kind niet als onbeschreven blad op de aarde komt, maar al veel speciale talenten en motieven bij zich draagt. Deze talenten en motieven kunnen zich in de kinderjaren ontwikkelen en realiseren. Daarom willen wij het kind een zo veelzijdig mogelijke leeromgeving bieden, zodat het de kans krijgt zijn talenten optimaal te ontplooien. Op de Vrije School spreekt de leerstof hoofd, hart en handen aan. Naast het begrijpen van de stof met het hoofd, is het belangrijk dat een kind zich er **innerlijk** mee kan verbinden en dat hij er iets mee kan doen. Elk kind heeft de aanleg om origineel, creatief en probleemoplossend te denken. Het is aan de leerkracht dat vermogen te behoeden en te verzorgen.

1.2   Kernwaarden voor ons onderwijs

Vanuit de antroposofische visie zijn dit de kernwaarden voor ons onderwijs:

- *Onderwijs gericht op hoofd, hart en handen (denken, voelen, willen)*
- *Volgt en ondersteunt de ontwikkelingsfasen van het kind*
- *De ontwikkeling van de groep ondersteunt de individuele ontwikkeling*
- *Samen met ouders afstemmen over wat kinderen nodig hebben*
- *Elk kind voelt zich gezien in zijn kwaliteiten en uitdagingen*

Deze kernwaarden zijn voor de vrijeschool uitgewerkt in het leerplan.

Vrijeschool leerplan

In de vrijeschool is men erop gericht om het kind, door een gericht onderwijsaanbod, te ondersteunen in de ontwikkeling van de vermogens en mogelijkheden, die horen bij de leeftijdsfase waarin het verkeert. De specifieke mogelijkheden van de leeftijdsfase waarin het kind verkeert, worden hierdoor zo volledig mogelijk aangesproken en kunnen zich ontplooien.

Door aan te sluiten op de leeftijdsgebonden ontvankelijkheid van het kind, wordt zijn vermogen om leerstof zelfstandig te verinnerlijken en te verwerken maximaal gebruikt.

0-7 jaar

In de eerste zeven jaar gaat het om de opbouw van het lichaam. De grondhouding van de opvoeder/leerkracht in deze periode is: *De wereld is goed*. Het kind leert vooral door voorbeeld en nabootsing. De ontwikkeling van de wil staat centraal (handen). Het kind leert lopen, spreken, denken. Het leert het lichaam beheersen en ontwikkelt de grove en fijnere motoriek. Ook inwendige organen worden in deze periode verder gevormd. Tegen de tijd dat het proces van lichamelijke opbouw (in aanleg) afgerond is, is het kind klaar voor de eerste klas. De overgangsfase naar de volgende zevenjaars fase wordt zorgvuldig bekeken. Hier staat de vraag centraal of het kind leerrijp is.

Concreet betekent dit voor ons onderwijs aan kleuters

Vanuit de antroposofische achtergrond wordt op school gewerkt met ontwikkelingsfasegericht onderwijs. Dat wil zeggen dat er per klas een aanbod is van leerstof die aansluit bij de leeftijd van de leerlingen. Deze leerstof helpt vormen, ontwikkelen en opvoeden passend bij de leeftijdsvraagstukken die de leerlingen dan hebben. Jonge kinderen ontwikkelen zich optimaal tijdens hun spel. De kleuter mag daarom volop (samen)spelen met duurzame spelmaterialen en rijpt zo uit tot een leerrijp kind. In de kleuterfase zijn alle leervoorwaarden voor het latere leren impliciet aanwezig. In de kleuterklas wordt spelonderwijs het fundament hiervoor gelegd. De kleuterleerkrachten hebben alle leervoorwaarden beleefbaar gemaakt in een rijk aanbod vol met o.a. liedjes, versjes, handgebarenspeel, geleid spel, verhalen en activiteiten. De kleuter maakt zich deze leervoorwaarden spelend en belevend eigen. In het laatste kleuterjaar wordt meer expliciet spelonderwijs geoefend met reken- en taalvoorwaarden. Zo wordt het kind ondersteund in zijn weg naar leerrijpheid.

Leerrijpheid

Kleuters nemen binnen ons onderwijs een specifieke plek in. Het kleuteronderwijs biedt kinderen de mogelijkheid om zich in hun eigen tempo nabootsend, spelend en bewegend te ontwikkelen.

Gedurende de kleutertijd worden de kinderen gevolgd in hun ontwikkeling op de gebieden:

- de fysieke ontwikkeling
- de grove en fijne motorische ontwikkeling
- de sociaal-emotionele ontwikkeling
- de spelontwikkeling
- de cognitieve ontwikkeling, taal- en rekenvoorwaarden

Aan het eind van de kleuterperiode wordt gekeken of de oudste kleuters leerrijp zijn op bovengenoemde gebieden. De kleuterleerkrachten nemen een individueel leerrijpheidsonderzoek af bij alle oudste kleuters.

Bij leerlingen die in juli en augustus zes jaar worden wordt een uitgebreider aanvullend leerrijpheidsonderzoek gedaan door een kinderarts van het Kindertherapeuticum. Leerlingen die na 1 september zes jaar worden moeten een duidelijk overschot op alle bovengenoemde gebieden laten zien willen zij voor dit onderzoek in aanmerking komen. Een derde kleuterjaar

zien wij niet als een doublure, maar een mogelijkheid om de leervoorwaarden verder te ontwikkelen.

De leerrijpheidsprocedure, gebaseerd op onze visie, is terug te vinden op de website.

7-14 jaar

In de tweede zevenjaarsperiode gaat het om de emotionele ontwikkeling. De grondhouding van de opvoeder/leerkracht in deze periode is: *De wereld is mooi*. Het kind leert door navolging. De ontwikkeling van de gevoelswereld staat hierbij centraal, dit gaat via verwondering en beleving (het hart). De leerkrachten streven ernaar de leerstof beleefbaar te maken voor de leerlingen. Wanneer het kind voor iets warm kan lopen, ergens enthousiast voor kan worden, wordt het in denken, beleven en handelen gestimuleerd. Als de leerlingen zich kunnen inleven in de leerstof, wordt hun voorstellingsvermogen, fantasie, creativiteit en doorzettingsvermogen aangesproken. Tevens kunnen kinderen de aangeboden stof dan beter onthouden. Verstandelijk begrip vormt slechts één middel om de dingen te begrijpen. Met het gevoel, met het hart kan men evenzeer begrijpen.

Concreet betekent dit voor ons onderwijs in klas 1 tot en met 6

Vanuit de antroposofie ontwikkelt het kind zich in hoofd, hart en handen.

Hoofd, het denken

In klas 1, 2 en 3 worden basisvaardigheden rekenen en taal aangelegd zodat daar in de hogere klassen op kan worden gebouwd.

In de klassen 4, 5 en 6 leren de kinderen groeien naar eigenaarschap en zelfstandigheid in het denken.

Hart, het voelen

De basis van de gevoelsontwikkeling (sociaal emotionele ontwikkeling) ligt in de groepsvorming binnen de klas. De klas is een kleine samenleving waarbinnen de socialisatie goed geoefend kan worden. De leerkracht geeft onderwijs dat gericht is op de ontwikkeling van de drie basisbehoeften van de kinderen: het geloof en plezier in eigen kunnen (competentie), de beleving dat anderen je waarderen en met je om willen gaan (relatie) en de ruimte om eigenheid (verder) te ontwikkelen (autonomie).

Binnen ons onderwijs wordt dit ontwikkeld in de vertelstof, het periodeonderwijs, kunstzinnig werken, muziek, toneel en coöperatief leren. In de Regenbooglessen, die in iedere klas gegeven worden, worden deze vaardigheden met diverse expliciete spelvormen geoefend.

Handen, het willen

We werken ervaringsgericht vanuit het lijf. Dat begint heel fysiek met spel in de kleuterleeftijd en bewegend onderwijs in de hogere klassen. Denk aan bewegend rekenen, bewegingscircuits in klas 1 en 2, periode-onderwijs waarin de beleving centraal staat. In de hogere klassen leert het kind meer eigenaarschap ontwikkelen naar autonomie.

Om zicht te houden op de ontwikkeling en ondersteuningsbehoeftes van leerlingen wordt op de Zeister Vrije School gewerkt volgens het cyclische proces van Handelingsgericht werken.

1.3 Handelingsgericht werken (HGW)

Handelingsgericht werken is een cyclische manier van werken in de klas voor alle leerlingen, voor de groep als geheel en voor de school. Het doel is het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs voor iedere leerling.

De onderwijsbehoefte van de leerlingen staan centraal.

Dagelijks wordt in de klas de cirkel **evalueren en waarnemen – begrijpen en doelen stellen – plannen – realiseren** doorlopen.

Drie maal per jaar wordt de behoefte van de groep vastgesteld en worden er nieuwe doelen gesteld of de doelen bijgesteld.

De ambities en doelen van de school worden ook tweemaal per jaar opgesteld, geëvalueerd en bijgesteld. Dit doen we aan de hand van de gegevens uit het Leerlingvolgsysteem.

De zeven uitgangspunten van Handelingsgericht werken zijn:

1 **De onderwijsbehoefte** van leerlingen staan centraal. Wat heeft een leerling nodig om een bepaald doel te behalen?

2 Het gaat om **afstemming en wisselwerking**. Een kind ontwikkelt zich in wisselwerking met zijn omgeving. We richten ons altijd op de factoren waar we invloed op hebben. We gaan met elkaar in gesprek over de aanpak die bij deze leerling, met deze ouders, in deze groep, met deze leerkracht werkt.

3 **De leerkracht doet er toe**. De leerkracht heeft een grote invloed op het leren, de werkhouding en het sociaal-emotioneel functioneren van alle leerlingen. De leerkracht formuleert haar eigen ondersteuningsbehoefte en houdt hiermee de verantwoordelijkheid over haar onderwijs.

4 **Positieve aspecten** van leerling, groep, leerkracht, team en ouders zijn van groot belang. We maken gebruik van deze aspecten.

5 **Constructieve samenwerking** tussen leerkracht, leerling, ouders, interne en externe begeleiders.

6 **Doelgericht werken**. We stellen SMART doelen op kind-, groeps- en schoolniveau.

7 De werkwijze is **systematisch en transparant**. We hebben afspraken over onze werkwijze. We werken met stappenplannen en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. We gebruiken schooleigen formulieren en checklists om de systematiek te bewaken.

1.4 Het Leerlingvolgsysteem (LVS)

De ontwikkeling van de leerlingen wordt gevolgd.

Het aanbod van het periode-onderwijs wordt na de periode geëvalueerd. Bij de taal- en rekenmethodes wordt aan het einde van een blok gekeken of de doelen behaald zijn.

De observaties en eventueel methodetoetsen geven de leerkracht zicht op de mate waarin de doelen van een blok of periode zijn behaald. De leerkracht laat het onderwijs en de instructie hier op aan sluiten.

Op twee momenten in het jaar neemt de ZVS methode-onafhankelijke toetsen af voor

- Technisch lezen
- Begrijpend lezen
- Spelling (niet-werkwoorden en werkwoorden)
- Rekenen en wiskunde

Deze gegevens worden vanaf klas 1 verzameld en in het LVS opgenomen. De resultaten worden twee keer per jaar geanalyseerd en besproken.

Op schoolniveau door de schoolleider en de Intern begeleider.

Op klas- en leerlingniveau door de leerkracht en de Intern begeleider

Het streven is om deze resultaten ook op school- en klasniveau in het team te bespreken.

Na het leerrijpheidsonderzoek en het eersteklasonderzoek blijven wij de leerlingen volgen.

Half jaarlijks worden middels een school onafhankelijk toets systeem de groei en ontwikkeling op cognitief en sociaal-emotioneel gebied gevolgd.

Hierbij zijn uiteraard de observaties van de leerkracht belangrijk.

De data-analyse is naast observaties en gesprekken uitgangspunt voor de HGW-cyclus op klasniveau en schoolniveau.

Hoofdstuk 2   Ondersteuning

2.1   Visie op ondersteuning

De basis van ondersteuning is de houding van de leerkracht ten opzichte van de leerlingen. Hij of zij zal een positieve houding hebben ten opzichte van de verschillen tussen de leerlingen en tevens beseffen hoe belangrijk het is positieve verwachtingen van kinderen te hebben. In zijn of haar houding naar de leerling zal de leerkracht tegemoet komen aan de drie basisbehoeften van leerlingen:

- Competentiegevoel; het geloof en plezier in eigen kunnen
- Gevoel van relatie; het gevoel dat anderen je waarderen en met je om willen gaan
- Gevoel van autonomie; het gevoel dat je zelf iets kunt ondernemen zonder dat anderen je daarbij helpen

2.2   De ondersteuningsstructuur

Als gesignaleerd wordt dat een leerling op enig moment in het traject van acht jaar behoefte heeft aan ondersteuning op welk vlak dan is daar een ondersteuningsstructuur voor ingericht die iedere leerling de ondersteuning biedt die nodig is. Deze ondersteuning kan binnen en buiten de school geboden worden

De leerlingondersteuning bij de Zeister Vrije School is verdeeld in vijf ondersteuningsniveaus, waarbij de eerste 3 niveaus binnen school plaatsvinden en waarbij voor niveau 4 en 5 deskundigheid buiten school ingezet wordt.

Niveau 1: Basisondersteuning in de klas

Goed onderwijs in de klas is het uitgangspunt. Dit is zichtbaar in handelingsgericht werken op drie niveaus volgens het directe instructiemodel.

De kracht van het leren ligt in de groep vanuit een doordacht en doorleefd leerplan.

De leerkracht maakt groepsplannen (datamuren) en werkt handelingsgericht om de niveaus in de klas te kunnen bedienen.

In de groepsplannen staat de indeling in de drie niveaus en het aanbod; basisniveau, verdieping en verlengde instructie.

De leerkracht draagt de verantwoordelijkheid en overlegt drie keer per jaar met IB

Niveau 2: Extra ondersteuning in de groep

Leerlingen die moeite hebben met het eigen maken van de basisvaardigheden op het gebied van rekenen, lezen en taal worden besproken tijdens de groepsbespreking. Voor deze leerlingen is specifieke ondersteuning mogelijk. De extra ondersteuning wordt in de klas verzorgd door de leerkracht of onderwijsassistent.

De leerkracht draagt de verantwoordelijkheid, bespreekt de leerling met IB en verzorgt de ondersteuning

De extra ondersteuning heeft effect.
Leerling gaat terug naar niveau 1.

Extra ondersteuning heeft geen effect.
Leerling wordt besproken op leerlingbespreking met IB.

Niveau 3: Extra ondersteuning op school buiten de klas

Leerlingen voor wie de extra ondersteuning in de klas onvoldoende is, kunnen voor een periode van acht weken gebruikmaken van RT

De extra ondersteuning wordt buiten de klas verzorgd. De extra ondersteuning bestaat uit remedial teaching.

Ook de Prismagroep (meer- en hoogbegaafden) valt hieronder.

De leerkracht draagt de verantwoordelijkheid, bespreekt de leerling met IB en specifieke ondersteuning (RT) wordt ingezet

De ouders worden door de leerkracht op de hoogte gebracht.

De extra ondersteuning heeft effect.
Leerling gaat terug naar niveau 1.

Extra ondersteuning heeft geen effect.
Leerling wordt bij het SWV ZOUT aangemeld
De leerkracht nodigt ouders hiervoor uit

Niveau 4: Externe ondersteuning

In een Groot Overleg (ouders, school en ZOUT) wordt de vervolgstappen bepaald. Dit kan zijn onderzoek, cognitieve of sociaal-emotionele externe ondersteuning, maar ook een dyslexie-of dyscalculie-traject.

De extra ondersteuning heeft effect. Leerling gaat terug naar niveau 2 of lager.

Het effect van de ondersteuning is onvoldoende. Er volgt een advies om over te gaan tot verwijzing van de leerling

Niveau 5: Verwijzing SBO-SO

De leerling zit op school in afwachting van plaatsing op het speciaal (basis) onderwijs. De extra ondersteuning die de school kan bieden is geboden in de niveaus 1 tot 4.

In niveau 5 kan de school voor de leerling geen extra ondersteuning meer bieden. Een TLV wordt aangevraagd.

Dit traject wordt samen met leerkracht, ouders, IB en SWV ingezet

2.3 Het Samenwerkingsverband ZOUT

De Zeister Vrije School is aangesloten bij het regionaal samenwerkingsverband Zuid-Oost Utrecht (ZOUT).

Dit samenwerkingsverband organiseert ondersteuning voor alle aangesloten scholen. De eerste stap is het Groeidocument waarin de hulpvraag van de leerling beschreven staan samen met de stimulerende en belemmerende factoren en de onderwijsbehoefte staan. Ook de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht(en) staan er in.

Na ontvangst van het groeidocument koppelt ZOUT een schoolondersteuner aan de school voor nader onderzoek. Dat kan een observatie zijn, maar ook nader onderzoek.

In dit samenwerkingsverband zijn ook scholen voor speciaal (basis) onderwijs betrokken en wordt gezamenlijk vormgegeven aan passend onderwijs.

Het ZOUT is voor de school de eerste stap naar hulp van buitenaf voor leerlingen in de scholen.

www.swvzout.nl.

Hoofdstuk 3 Samenwerking met de zorg

Naast de ondersteuning die wij als school organiseren, werken we samen met de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) en het CJG (Centrum Jeugd en Gezin) als het gaat om zorg voor kinderen die buiten het onderwijsdomein valt. En we staan open voor samenwerking met andere instanties die ouders zelf inschakelen.

GGD

De GGD verricht routineonderzoeken op de drie locaties en volgt de kinderen nadat zij niet meer bij het consultatiebureau terecht kunnen.

Voor de 5-jarige kleuters vindt er een algemeen onderzoek plaats waarbij de ouders door de GGD worden uitgenodigd. In dit onderzoek worden ook de ogen en oren van de kinderen nagekeken. De GGD rapporteert aan de ouders, de kleuterleidsters en de IB-er. In de vierde - vijfde klas vindt het 10-jarige GGD-onderzoek op school plaats.

CJG

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) werkt vanuit de gemeente als toegangspoort voor zorg aan gezinnen. Het CJG heeft een vaste contactpersoon aan de school toegewezen. De gegevens van de contactpersoon staan in het Schoolbericht en ouders kunnen zelf of samen met school contact opnemen.

School kan ook ouders adviseren om contact op te nemen met het CJG, als zij denkt dat ondersteuning vanuit het CJG helpend kan zijn voor ouders.

Leerplicht

Als een leerling regelmatig ongeoorloofd afwezig is, wordt de leerplichtambtenaar ingeschakeld.

Deze ambtenaar neemt vervolgens contact op met ouders om dit verzuim te bespreken en in de toekomst te voorkomen.

Hoofstuk 4   Protocollen

De Zeister Vrije School heeft een aantal protocollen die ouders kunnen helpen bij hun vraag naar ondersteuning voor hun kind.

Deze protocollen staan op de website.

- pestprotocol
- protocol leerrijpheid
- dyslexieprotocol
- aannamebeleid
- protocol time out, schorsen en verwijdering
- protocol medicijngebruik